

Jule- og nytårshilsen

Jule- og nytårshilsen fra bestyrelsen

Som barn var november måned en træls måned at komme igennem. Dagen blev kortere, og det blev mere og mere koldt. Det var som om, at det triste blev mere og mere trist, og man befandt sig i en tilstand af mismod og manglende inspiration.

Der var lang tid til, at det blev lysere tider og forårets og sommerens komme.

Min gamle kloge mormor kunne se, at gnisten i mine øjne blev mere og mere svag, og at mit mod på livet ikke var, som den plejede at være. Så kiggede hun på mig og sagde: "Hvad muler du for, du som har så meget at give os alle sammen. Kan du så se at komme i gang."

Hun gav mig "sparket" til at se udfordringerne i øjnene, også i de mere triste tider. Snart ville december måned stå for døren, julen ville stå for døren, og det nye år ville stå for døren. Tænk, hvor der var brug for mig.

Lyset var jo forude, nu skulle jeg være sammen med familien, nu kunne jeg gøre noget til, at andre også ville takke

for, at jeg var til. Glæden indfandt sig igen, og livsgnisten blussede atter. Sådant føler jeg det stadig i dag, hvor vi nok kan føle tristhed over et og andet, men hvor vi i bund og grund jo stadig føler det medmenneskelige behov for at være sammen og give noget til andre i vort samvær.

I vores Støtteforening kan vi fra tid til anden få den følelse: Gør vi nok? Kunne vi måske gøre det endnu bedre? Derfor har vi også brug for dig både som medlem, men også gerne som bidragsyder, for at vi kan gøre indsatsen på vort Hospice endnu bedre til gavn for de medborgere, som har brug for støtte fra vort Hospice.

Selvom region og kommuner yder deres del, så kan det aldrig opveje den indsats, som den enkelte bidragsyder er med til at give. Gennem vore bidrag

støtter vi både det indre liv og de fysiske rammer på vort Hospice.

I bestyrelsen vil vi gerne takke alle vore medlemmer for jeres støtte på den ene eller anden måde og jeres bidrag store som små. Men vi har brug for endnu flere aktiviteter, så derfor håber vi, at alle her i den mere triste del af året også vil se at lyset og glæden ligger foran os, og medvirke til, hvad min gamle mormor sagde til mig: At vi kan komme i gang med endnu flere gode aktiviteter.

Vi ønsker jer alle og jeres kære en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

*På bestyrelsens vegne
Preben Rudiengaard
formand*

Bogormen gnaver

"*Udover en hund*", sagde Groucho Marx, "er en bog menneskets bedste ven." Han havde ret. Storlæsende hundeejere burde være de lykkeligste mennesker. Bøger - ligesom livet - er fulde af overraskelser. De er pakket ind i et omslag som en gave; men når man åbner dem, får man ikke hele indholdet på én gang. Uanset om man hopper rundt i dem, skimmer dem eller læser dem grundigt forfra, skal man ud på en rejse for at finde guld-kornene. Det er ligesom livet. Både bøger og livet har en begyndelse og en slutning, men alt ind imellem er rystende usikkert, uforudsigeligt. For at finde den dybere mening er vi tvunget til at gå på opdagelse, at leve op ... at opleve.

Hospice i Esbjerg dyrker som bekendt det æstetiske som værdi. Alle besøgende registrerer den særlige stemning, der beroliger sanserne. De kender således billederne, blomsterne og det lyse interiør. Men ikke alle kender "biblioteket" på 2. sal. Her i det store rum, nærmest upåagtet, gemmer nogle reoler på en lille samling bøger skænket for det meste af pårørende og venner af huset. Bogsamlingen er en bibliotekars mareridt. Der er stort set intet system, men det er netop charmen. Man kan lade tilfældigheden råde, og måske være heldig nok til at finde netop de få sider eller ord, som man allermest har brug for den dag. Eller måske er det ordene, der finder den, der søger. Her følger et lille udvalg af hvad jeg fandt en tilfældig eftermiddag:

Årets Gang i Provence. Erik Pouplier, 1987. Pouplier (f. 1936) har boet det mest af sit liv i Provence og har skrevet mange bøger. Denne lille bog er en livsbekræftende skildring af steder, personer og begivenheder i og omkring en lille fransk landsby. Den starter i januar med beskrivelsen af det faldefærdige hus, som han har købt, og ender med julemessen, klokkerne og julefreden. Et helt år fuld af liv; man bliver glad af, at læse den.

Religionernes Digtning. Alle 40 bind af Gyldendals Bibliotek Verdenslitteratur findes på hylderne. Bind 2 indeholder religiøse tekster fra Ægypten til Paulus' Korinterbrevet. Jesu "Bjergprædikenen" er med som digt, og med ret. Den vender som bekendt verdenen på hovedet: "Salige er de fattige i ånden, thi Himlenes rige er deres. Salige er de, som sørger, thi de skal trøstes. Salige er de sagtmodige, thi de skal arve jorden ...". Tvungen læsning for alle prinser og præsidenter.

Danske Slotte og Herregårde - Nordøstfyn. Anden udgave, 1965. Alle 16 bind findes på hylderne. Man kan finde steder fra ens egen vandring igennem livet. Fra side 371 i Bind 7, for eksempel, kan man læse om den

lille herregård Krumstrup i Ryslinge sogn: Om blodpletten, der ikke kunne fjernes efter den skrækkelige Rasmus Lange slog sin egen broder ihjel og om den hårdhjertede bondeplager, Mads Møller, og tjenestepigen "Store Mette", som han fik børn med. Døde alle sammen, men bygningerne lever. Jeg kender tilfældigvis en efterkommer af Mads Møller, og hun er et bevis på, at ondskab ikke er arvelig.

Livsens Ondskab. 1993 udgave af Wieds klassiker med forordet af Ebbe Rode, som spillede overlærer Klausen i TV-serien fra 1972, og ikke mindst illustrationer af Arne Ungermann. Gå på genopdagelse i Gammelkøbing med Thummelumsen

og alle de andre. Vi har et næsten uberørt eksemplar af bogen, hyggeligt at holde i hånden: "Natten sank stor og stille ned over Jorden...Og i det fjerne gøede den traditionelle hund."

Jeg var Amelia Earhardt. Jane Mendelsohns roman fra 1996. Amelia Earhardt og hendes navigator, Fred Noonan, forlod Miami i deres tomtors Lockheed Electra i juni 1937. Hun ville være den første kvinde til at flyve rundt om jorden. De forsvandt sporløst ved Ny Guinea en måned senere. Bogen er en velskrevet fantasifortælling, hvor den afdøde flypioner fortæller om sit liv og sin død: "Jeg havde tidligere sat mit liv på spil uden at leve det, så jeg var ikke tilstrækkeligt forberedt, da det blev tid for mig. Men jeg havde en navigator, så anden gang var jeg forberedt ..."

Den Kolde Jomfru og andre skrøner. Indbundet. Der er flere af Jørn Riels bøger spredt over hylderne, men denne er hans første skrønesamling fra 1974. Enten kan man lide hans skrøner eller ej, men jeg er enig med den boganmelder, der skrev: "En mere elskelig samling af barokke og (u)troværdige særlinge, som befolkningen på fangststationerne udgør, er svær at finde." I denne bog er jeg mest betaget af fortællingen om Lause og Siverts lokumskrig og især af slutningen, når begge konkurrerende lokumsskure er blevet ødelagt af stormen: "Fandens til land," græd Lause. "Fandens til storm," supplerede Siverts ham. De så på hinanden. Den fælles ulykke slog en streg over de sidste par måneders fortrædeligheder. Lause gik hen til komfuret. "Er De ikke sulten, Siverts?" spurgte han.

Oppe på 2. sal er der mange flere bøger, der venter spændt på at blive grebet af en kærlig hånd og et par nysgerrige øjne. Oplevelsen venter forude ...

Michael Cain, frivillig

Livet før døden

Resumé af Tove Videbæks foredrag ved Efterårsmødet 2012

Tove Videbæk har en sag, ingen tvivl om det. Veloplagt og med stort engagement fortalte hun ved det velbesøgte møde om hospiceudviklingen i Danmark. I år er det netop tyve år siden, Sankt Lukas Hospice i Hellerup blev oprettet som det første hospice i Danmark. I den anledning er der udgivet en antologi - Livet før døden - hvor 19 personer med viden og indsigt i emnet har bidraget med hver deres vinkel på hospicehistorien og den palliative (lindrende) indsats i Danmark. Den sidste måneds tid er det lille jubilæum - med den store betydning - blevet fejret på alle tænkelige måder. En optælling har vist, at de skrevne medier har bragt 83 artikler om emnet, spændende fra hospicehistoriens udvikling i Danmark over indvielsen af landets 18. hospice i Svendborg til artikler om aktiv dødshjælp.

I sit indsigtfulde indlæg fremhævede Tove Videbæk, der er formand for Hospice Forum Danmark, at den moderne hospicefilosofi har sit udspring i England, hvor den læge- og sygeplejeuddannede Dame Cicely Saunders

i 1967 slog fast, at "alle døende og deres pårørende skal have adgang til den rette omsorg og støtte, når de har behov for det, uanset hvor de befinder sig". Det var den vision, der under ledelse af hospicelæge Hans Henriksen og ledende sygeplejerske Inger Hee, førte til oprettelsen af Sankt Lukas Hospice. Deres arbejde og erfaringer blev senere indarbejdet i Sundhedsstyrelsens kræftplaner, som på længere sigt førte til de lovmæssige ændringer om frit (gratis) ophold på et hospice. Nu var vejen banet for etablering af selvejende hospicer på non profit basis med økonomisk støtte fra statens hospicepulje. Men det krævede, at der forelå en driftsaftale med et amtsråd. I den politiske proces med påvirkning af amtsrådene var folketingsmedlemmerne Ester Larsen, Preben Rudiengaard og Tove Videbæk særdeles aktive.

I relation til den standende debat om aktiv dødshjælp blev det slået fast, at hverken Hospice Forum Danmark eller landets hospicer går ind for aktiv dødshjælp. Hele indsatsen på hospice drejer sig tværtimod om aktiv hjælp til døende og deres pårørende.

Tove Videbæk fremhævede flere områder inden for det nuværende og fremtidige hospicearbejde. Det nordiske samarbejde er etableret, og nu gælder det støtte til oprettelse af et hospice på Grønland under hensyn til landets særlige forhold. Hjemmehospice er en spændende nyskabelse, hvor der foreligger brugbare erfaringer til videre udbredelse i landet, og hvor daghospicer ses som et næste trin. Herefter betonedes Tove Videbæk værdien af de frivilliges arbejde både

i og uden for hospice. Her var der rosende omtale af det store arbejde, som Lise Erbs satte i gang med Aflastningstjenesten i Esbjerg/Varde og nu er videreført af frivillighedskoordinator Ingrid Bang. Håndbogen Frivillige på Hospice, der udkom for få måneder siden med bidrag af Ingrid Bang, fik også positive ord med på vejen. Et vigtigt mål i den kommende tid er at udbrede hospicefilosofien til alle landets 98 kommuner og hjemmeplejer, så den døende reelt har mulighed for at dø hjemme med ordentlige samarbejdsrelationer mellem kommunen og de palliative teams. I Kræftplan III forventes det, at antallet af hospicepladser i 2014 kommer op på 250. Disse pladser belægges i dag i overvejende grad, ca. 95-97 %, med kræftpatienter. Internationalt vurderer man, at der vil være behov for yderligere 200-250 sengepladser, såfremt andre patientgrupper med f.eks. KOL (obstruktiv lungelidelse), hjertesygge og sclerose patienter skal have mulighed for at leve til de dør på et hospice.

Aja Høy-Nielsen

Hospice Forum Danmark er en paraplyorganisation for landets støtteforeninger, stiftet den 15. september 2001.

Foreningen arbejder målrettet på at udbrede kendskabet til hospice-tanken og på at forbedre vilkårene i Danmark for uhelbredeligt syge og døende mennesker samt deres pårørende. De frivilliges indsats er et vigtigt element i foreningens arbejde.

Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland har gennem alle årene været repræsenteret i bestyrelsen for Hospice Forum Danmark.

Sange til livet og døden

**Velkommen med "al slags vejr" (som du er)
Mennesker mødes her
Velkommen indenfor, så ser vi hvad vi når.**

**Har du mistet troen og fodfæste på din vej
Så er her altid nogen sammen med dig.
Nærvær uden tromlen, plads til sjælens rumlen.
- Så ser vi hvad vi når, uden afstand her.**

Sådan lyder en del af teksten til en sang fra projektet "Sange til livet og døden"

I sommeren 2011 fik jeg en henvendelse fra psykolog og sangskriver Gert Barslund, der gerne ville tale med mig om et sangprojekt. Gert fremlagde sin idé om, at skrive sange sammen med patienter og pårørende på Hospice. Gert havde tænkt, at projektet kunne hedde "Sange til døden" og kunne være et tilbud til de, der havde lyst til at give udtryk for deres følelser og tanker omkring det at være konfronteret med alvorlig, livstruende sygdom på Hospice. Der har i England kørt et lignende projekt, der har resulteret i et album/en CD, der er indspillet og udgivet.

Som Hospicechef syntes jeg, at det måtte være den enkelte, altså den syge og dennes pårørende, der helt privat måtte afgøre, om det ville give mening for dem, at være med i et sangskrivnings-projekt. Derfor åbnede vi døren for initiativet og i et samarbejde med Hospices musikterapeut Barbara Ilskov har Gert Barslund nu skrevet 8 sange sammen med henholdsvis patienter, pårørende, frivil-

lige og personale. Det er blevet til 8 meget udtryksfulde sange og i løbet af projektet blev det vitterligt, at sangene ikke kun handler om døden, men i høj grad også om livet. Nu hedder CD'en "Sange til livet og døden"

Efter et stort stykke arbejde er de 8 sange nu indspillet i et studie i København og udgivet på CD. 2 kendte sangere, Anne Dorte Michelsen og Lonnie Kjær synger nogle af sangene.

**Sorgen er kærlighedens pris
Den største ære glæden kan få
Lad livet leves ind til det sidste
Til døden ta'r os bort**

I Samarbejde mellem Hospices Støtteforening, med Hospice, Gert Barslund og Barbara, præsenteres CD'en ved en koncert i Musikhuset i Esbjerg

fredag, den 23. november kl. 19.00. Vi har den glæde, at Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland er arrangeret og derfor er alle Støtteforeningens medlemmer rigtig hjertelig velkomne. Sammen med evt. familie eller venner. Entréen er 150 kr., som vil være med til at dække udgifter til musikere og sangere. I samme forbindelse kan CD'en købes.

Ulla Krog Jessen, hospicechef

Efter koncerten kan CD'en købes på KFUM og KFUK, Kirkegade 70, Esbjerg - tlf. 75123711 eller ved bestilling til cb@kfum-kfuk.dk.

Nyhedsbrevet udgives af Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland, Kirkegade 70, 6700 Esbjerg.

Nyhedsbrevet udsendes 2-4 gange årligt.

Redaktion:

*Frede Dalum
Michaela Lydiksén
Lone Norman Larsen
Marianne S. Pedersen*

